

Dosarul nr. 3ra-1538/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud.: L. Holevțcaia)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: N. Simciuc, I. Țurcan, I. Cotruță)

ÎNCHEIERE

21 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” împotriva Inspectoratului General al Poliției de Frontieră cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea eliberării informației

împotriva deciziei din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis cererea de apel depusă de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, s-a casat hotărârea din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La 8 decembrie 2016, Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției de Frontieră cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea eliberării informației.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că la 22 septembrie 2016, a depus cerere în adresa Departamentului Poliției de Frontieră, prin care a solicitat furnizarea unor informații de interes public. Astfel, reclamantul a specificat că, pentru realizarea investigațiilor jurnalistice Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” a solicitat furnizarea informației privind traversarea frontierei de stat de către următoarele persoane: Platon Veaceslav, născut la XXXXX, în perioada 1 ianuarie 2013 -31 august 2016 și Vicol Nicolae, născut la XXXXX, în perioada 1 ianuarie 2015-31 august 2016.

Conform răspunsului din 15 noiembrie 2016, Departamentul Poliției de Frontieră a refuzat furnizarea informației solicitate.

Consideră reclamantul că Departamentul Poliției de Frontieră i-a încălcat dreptul de acces la informație de interes public.

În drept cererea de chemare în judecată a fost întemeiată în baza prevederilor art. 34, 53 din Constituția Republicii Moldova, art. 10 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale, art. 10, 11, 16, 23, 24 din Legea privind accesul la informație.

Solicită Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigatie și Securitate Editorială din Moldova” constatarea încălcării de către Departamentul Poliției de Frontieră a dreptului de acces la informația solicitată conform cererii din 22 septembrie 2016, obligarea Departamentului Poliției de Frontieră să furnizeze informația solicitată conform cererii din 22 septembrie 2016.

Pe parcursul examinării cauzei, Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigatie și Securitate Editorială din Moldova” a depus cerere de completare a acțiunii (f.d. 37-38).

În motivarea acțiunii, reclamantul a relatat că, la 10 ianuarie 2017, a depus cerere în adresa Departamentului Poliției de Frontieră, prin care a solicitat furnizarea unor informații de interes public.

Astfel, reclamantul a notat că, pentru realizarea investigațiilor jurnalistice Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigatie și Securitate Editorială din Moldova” a solicitat furnizarea informației privind traversarea frontierei de stat de către Ghiță Sebastian Aurelian născut la XXXXX, în perioada 18 decembrie 2016 - 10 ianuarie 2017.

Conform răspunsului din 17 februarie 2017, Departamentul Poliției de Frontieră a refuzat furnizarea informației solicitate.

Consideră reclamantul că Departamentul Poliției de Frontieră i-a încălcat dreptul de acces la informație de interes public.

În drept cererea de chemare în judecată a fost întemeiată în baza prevederilor art. 34, 53 din Constituția Republicii Moldova, art. 10 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale, art. 10, 11, 16, 23, 24 din Legea privind accesul la informație.

Solicită Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigatie și Securitate Editorială din Moldova” constatarea încălcării de către Departamentul Poliției de Frontieră a dreptului de acces la informația solicitată conform cererii din 10 ianuarie 2017, obligarea Departamentului Poliției de Frontieră să furnizeze informația solicitată conform cererii din 10 ianuarie 2017.

Prin hotărârea din 21 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea depusă de Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigatie și Securitate Editorială din Moldova”. S-a constatat încălcarea dreptului Asociației obștești „Asociația Reporteri de Investigatie și Securitate Editorială din Moldova” de acces la informația solicitată conform cererilor din 22 septembrie 2016 și 10 ianuarie 2017, s-a obligat Inspectoratul General al Poliției de Frontieră să furnizeze Asociației obștești „Asociația Reporteri de Investigatie și Securitate Editorială din Moldova” informația solicitată conform cererilor din 22 septembrie 2016 și 10 ianuarie 2017 (f.d 71, 75-82).

Prin decizia din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel depusă de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, s-a casat hotărârea din

21 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” cu privire la constatarea încălcării de către Departamentul Poliției de Frontieră a dreptului de acces la informația solicitată conform cererii din 22 septembrie 2016, precum și obligarea Departamentului Poliției de Frontieră să furnizeze informația solicitată conform cererii din 22 septembrie 2016 a fost respinsă ca fiind neîntemeiată, iar acțiunea cu privire la constatarea încălcării de către Departamentul Poliției de Frontieră a dreptului de acces la informația solicitată conform cererii din 10 ianuarie 2017, precum și obligarea Departamentului Poliției de Frontieră să furnizeze informația solicitată conform cererii din 10 ianuarie 2017 a fost respinsă ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție (f.d. 107-114).

La 18 iulie 2018, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 115).

La 8 septembrie 2018, Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” prin intermediul oficiului poștal a declarat recurs împotriva deciziei din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că instanța de apel prin decizia pronunțată a încălcat normele de drept material.

Astfel, recurentul a menționat că refuzul Departamentului Poliției de Frontieră de a furniza informația solicitată este unul ilegal. În acest sens, recurentul a specificat că este o organizație non-guvernamentală, fiind o comunitate de jurnaliști de investigație, programatori și activiști din Republica Moldova și România, care investighează crima organizată și face conexiuni din zona offshore, dezvăluie scheme de spălare a banilor din Europa de Est, scheme de corupție, contrabandă, fraude fiscale, trafic de arme și scoate la lumină afacerile ascunse ale politicienilor.

Recurentul a notat că dreptul de acces la informație este un drept multidimensional. Acesta servește mai multor categorii de interese individuale și de grup și reprezintă o condiție inițială pentru participarea publicului la procesul democratic.

Prin urmare, recurentul a subliniat că informația solicitată de către Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” este de interes public sporit, iar îngrădirea accesului la această informație nu este justificată, deoarece poate descuraja persoanele interesate de a mai urmări domeniile respective.

La 15 octombrie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, informându-l că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 131).

La 19 noiembrie 2018, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinski vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră în termen recursul declarat de Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” la 9 septembrie 2018, din următoarele motive.

În procedura de filtru, instanța de recurs a reținut că decizia integrală a instanței de apel din 6 iunie 2018 a fost expediată în adresa părților la 18 iulie 2018 (f. d. 115), însă la materialele cauzei nu există dovada recepționării efective a acesteia de către participanții la proces. Totodată, recurentul conform recursului a susținut că a recepționat decizia instanței de apel la 10 august 2018.

Astfel, în atare situație și pentru a nu admite o ingerință disproporțională în dreptul de acces liber la justiție, dar având în vedere data expedierii deciziei contestate (18 iulie 2018), instanța de judecată a constatat că recursul declarat de Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, ibidem, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Beniamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Astfel, instanța de judecată conchide că judecarea recursului, exercitat conform rigurilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În speță, completul de judecată nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept prin prisma articolului 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Instanța de judecată observă că recurentul Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” a criticat decizia din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău în baza articolului 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Recurentul nu a specificat expres unul din temeiurile prevăzute la alineatele (2), (3), (4) din articolul 432 din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată, reiese în mod cert că recurentul nu a demonstrat și nu a arătat motivele nelegalității hotărârii instanței de apel, ci se mulțumește să afirme abstract că instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat legea, fără nici o observație pertinentă speței.

În ceea ce privește a doua critică, Curtea reiterează că absența unei raționamente detaliate în deciziile unei instanțe superioare nu constituie o încălcare a articolului 6 din Convenție, deoarece decizia primei instanțe este suficient motivat (a se vedea, de exemplu, *Feryadi Şahin v. Turcia*, nr 33279/05, § 22, 13 septembrie 2011, și *Kabasakal și Atar c. Turciei (dec.)*, 70084/01 și 70085/01 noastre, din 1 iulie 2003) – motivare, *TAŞKAYA c. TURQUIE*, 13 februarie 2018, parag. 56

Instanța de recurs relevă că recurentul a pretins, într-un mod abstract, că instanța de apel a încălcat normele de drept material și procedural și a ignorat probele, fără a invoca argumente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate. În acest context, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătoresc, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

În orice caz, completul de judecată observă că recurentul, a formulat prezenta cerere după ce a beneficiat de o procedură contradictorie în fața instanțelor ierarhic inferioare. De altfel, aceasta a avut ocazia de a-și prezenta elementele de probă și de

a-și apară cauza în mod liber, fiind audiată de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept invocate de părți și relevante litigiului (a se vedea A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia, 27 septembrie 2011, parag. 59; Akaki Tchaghiasvili, 2 septembrie 2014, parag. 34, Samardžić, ibidem, parag. 31, Gohe și alții vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43).

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu conțin exclusiv chestiuni de drept și nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența cererii de recurs și ilegalitatea deciziei contestate, impuse de articolul 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă (a se vedea, inter alia, Petrovic vs Luxemburg, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, Sturm, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, Latourniere vs Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen vs Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, mutatis mutandis, Kukkonen vs Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Papaioannou vs Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45; Baydar vs Olanda, 24 aprilie 2018, parag. 46; Guelfucci vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Asociația obștească „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova”.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu